

Ekosistēmu e-ziņotājs

LIFE projekts "Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā"

PROJEKTA AVĪZE (#6) 2017.gada jūnijs

PROJEKTA AKTUALITĀTES 2

- Veikta ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskā novērtēšana Saulkrastu un Jaunķemeru pilotteritorijām
- Stratēģisko rekomendāciju izstrāde ekosistēmu pakalpojumu pieejas integrēšanai telpiskajā plānošanā

PROJEKTA TERITORIJAS 3,4,5

- Saulkrastu novada attīstības programmas 2014.-2020. gadam grozījumu izstrāde
- Ķemeru NP Ceļotāju dienā - LIFE 25 gadu jubilejai veltītas aktivitātes
- Projekta talka Eiropas Savienības "Zaļās nedēļas" ietvaros
- Fridas un Freda jaunumi Saulkrastos

LATVIJĀ 6

- Latvijā notikusi pirmā ekosistēmu pakalpojumu platformas tikšanās

GLOBĀLI 7

- LIFE programmas starptautiskās platformas sanāksme Tallinā

Projekta norises laiks

2014.gada 1.jūnijs – 2018.gada 31.maijs

Projektu īsteno

Dabas aizsardzības pārvalde, biedrība "Baltijas krasti" un Saulkrastu novada pašvaldība

Projekts tiek ieviests

ar Eiropas Savienības LIFE+ programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas finansiālu atbalstu.

Latvijas vides
aizsardzības fonda
administrācija

Sveicināti!

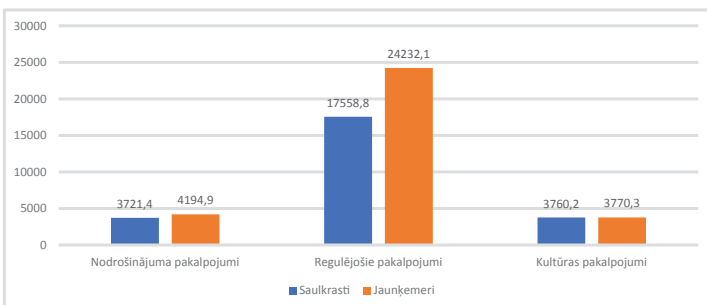
Šogad mūs vairākkārt pārsteiguši neparasti laikapstākļi. Vēlais pavasaris, maija mēnesim neraksturīgs aukstums, salnas un skarbi ziemeļu vēji. Klimata regulācija ir svarīgs ekosistēmu pakalpojums. Grūti pateikt, kāpēc mūs skar šādas laikapstākļu maiņas, taču nevar izslēgt cilvēka ietekmi uz klimata pārmaiņām. Iespējams, tieši mūsu attieksme pret ekosistēmām un dzīvotnēm ir straujāk virzījusi klimata pārmaiņu procesus, kas, nenoliedzami, uz planētas ir notikuši visos laikos.

Mūsu eksistence tiešā veidā ir atkarīga no ekosistēmām, un mūsu pašu interesēs ir saglabāt to veselību, lai tās spētu funkcionēt un sniegt mums pakalpojumus arī turpmāk. Tieši tāpēc mēs projektā turpinām aktīvu darbu, lai izstrādātu rekomendācijas ekosistēmu pakalpojumu novērtējuma ietveršanai dažādos teritoriju plānojuma dokumentos, un pilotteritorijās esam veikuši ekosistēmu pakalpojumu grupu ekonomisko novērtējumu. Par to visu un citām aktualitātēm – šajā numurā.

Veikta ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskā novērtēšana Saulkrastu un Jaunķemeru pilotteritorijās

Projekta ietvaros Saulkrastu un Jaunķemeru pilotteritorijās veikta ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskā novērtēšana, piešķirot ikvienam teritorijā identificētajam ekosistēmu pakalpojumam monetāro vērtību.

Ekonomiskās vērtības noteikšana ekosistēmu pakalpojumiem sniedz nozīmīgu priekšrocību komunikācijā ar dažādu jomu pārstāvjiem, ļaujot savstarpēji salīdzināt dažādas vērtības vienotā izteiksmē un atspoguļot ekosistēmu pakalpojumus sabiedrībai saprotamās mērvienībās, piemēram - eiro.

Ekosistēmu pakalpojumi novērtēti, pielietojot vairākas ekonomisko vērtību noteikšanas metodes – tirgus cenu metodi, ieguvumu pārneses metodi un ceļojumu izmaksu metodi. Lai nonāktu pie monetārajām vērtībām, veikti komplicēti ekonomiskie aprēķini, kas ļāvuši aprēķināt Latvijas kontekstam atbilstošās ekosistēmu pakalpojumu vērtības.

Ar ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskās novērtēšanas rezultātiem var iepazīties [šeit](#).

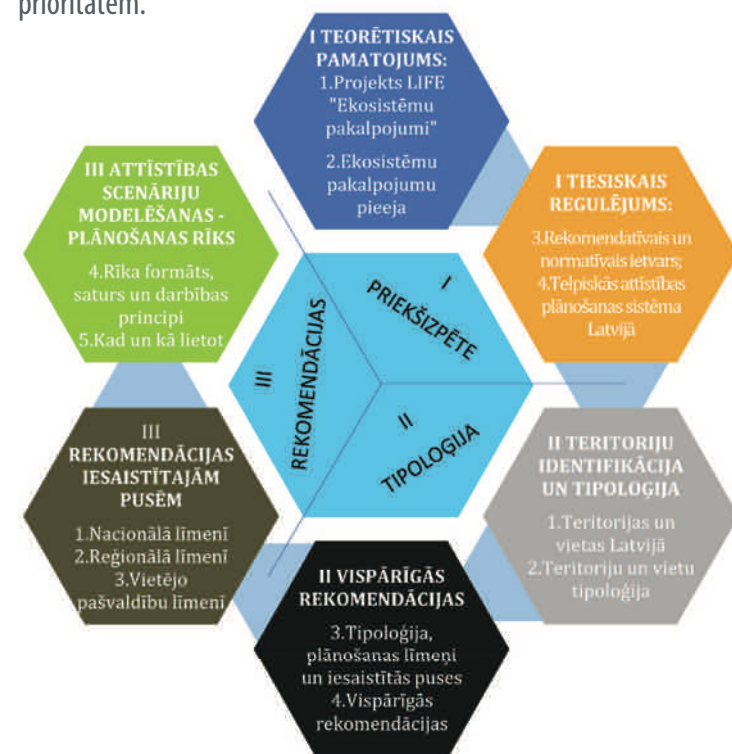
Stratēģisko rekomendāciju izstrāde ekosistēmu pakalpojumu pieejas integrēšanai telpiskajā plānošanā

Lai ekosistēmu pakalpojumu pieeju varētu integrēt Latvijas telpiskās attīstības plānošanas procesos, projekta ietvaros notiek stratēģisko rekomendāciju izstrāde. Rekomendācijas ietvers informāciju un ieteikumus visām teritoriju attīstības plānošanas procesā un plānu īstenošanā iesaistītajām pusēm.

Rekomendāciju izstrādes gaitā tiek meklētas atbildes uz jautājumiem - cik aktuāla ir ekosistēmu pakalpojumu ilgtspējība Latvijā; vai tā attiecas uz dzīvesveida un attieksmes maiņu un apdraud arī mūsu primāro eksistenci; kādu atbildību nesam par to, kas notiek globālajā līmenī un kādu galējību līdzsvarošanai mums jārod risinājumi vietējā līmenī.

Darba procesā secīgi tiek aplūkots priekšnosacījumu ietvars, ko veido ekosistēmu pakalpojumu pieeja un telpiskās attīstības plānošanas sistēma Latvijā, identificētas teritorijas, nodalot tās pēc ieteicamās ekosistēmu pakalpojumu novērtējuma veikšanas detalizācijas pakāpes un izstrādātas rekomendācijas visiem telpiskās attīstības plānošanas līmeņiem.

Ekosistēmu pakalpojumu pieeja palīdz pārdomāti plānot teritorijas attīstību un scenārijus, kā arī sniedz atbalstu garajā ceļā no stratēģiskajiem mērķiem līdz ikdienas rīcībām, nezaudējot definēto attīstības virzienu un nosakot finansējuma sadali atbilstoši prioritātēm.

Rekomendāciju izstrādes posmi un struktūra

Rekomendāciju izstrādes gaitai var sekot [šeit](#).

Projekta aktualitātes

Saulkrastu novada attīstības programmas 2014.-2020. gadam grozījumu izstrāde

26. aprīlī Saulkrastu novada dome pieņēmusi lēmumu pilnveidot *Saulkrastu novada attīstības programmu 2014.-2020. gadam*, iestrādājot tajā aktuālos grozījumus.

Programmu iecerēts atjaunināt atbilstoši aktualizētajiem normatīvajiem aktiem, metodiskajiem materiāliem un plānošanas dokumentiem, kā arī iestrādājot projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" ierosinājumus projekta mērķu kontekstā.

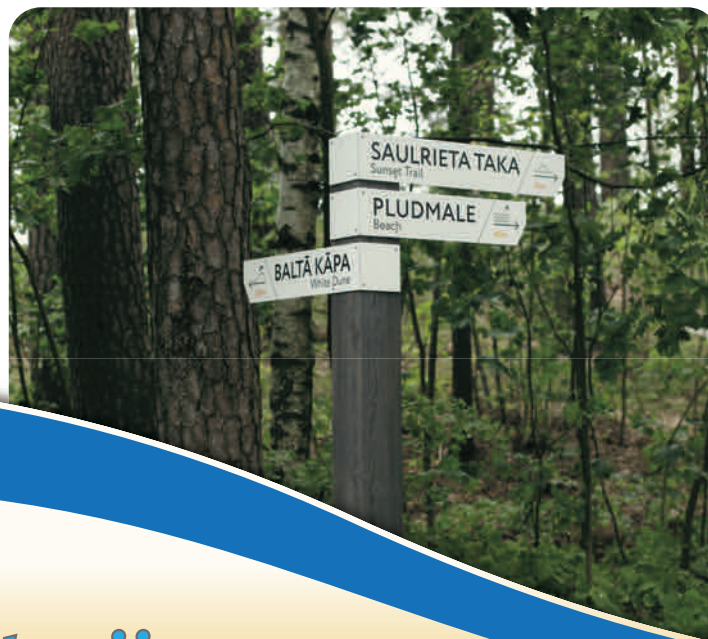
Pašlaik ir uzsākta attīstības programmas aktualizācija, izvērtējot spēkā esošo Saulkrastu novada teritorijas attīstības dokumentu saturu un jaunās attīstības programmas pilnveides iespējas saistībā ar ekosistēmu pakalpojumu pieeju un līdz šim projektā sasniegtajiem rezultātiem.

23. maijā notika attīstības programmas grozījumu izstrādes vadības grupas sanāksme, kuras laikā tika prezentēti Latvijas Universitātes veiktā pētījuma rezultāti par indikatormodeļa izmantošanu attīstības programmas izvērtēšanai Saulkrastu novadā, kā arī saņemti ekspertu ieteikumi rezultātu izmantojumam dokumenta aktualizācijas gaitā.

Dokumenta izstrādes ietvaros tiks organizētas vairākas tematiskās sanāksmes, katru no tām veltot noteiktas attīstības jomas jautājumu izskatīšanai. Plānots piesaistīt atbilstošus nozares un pašvaldības speciālistus, vienlaikus aicinot aktīvi iesaistīties arī sabiedrības pārstāvjus.

Saulkrastu novada attīstības programmas aktualizācija plānota no 2017. gada maija līdz 2018. gada februārim. Dokumenta 1. redakciju plānots nodot publiskajai apspriešanai 2017. gada novembrī. Saulkrastu novada dome aicina iedzīvotājus sekot jaunumiem pašvaldības mājaslapā un aktīvi piedalīties dokumenta pilnveidē.

Pašvaldības attīstības programma ir vidēja termiņa (7 gadu) teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas pašvaldības vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums pašvaldības ilgtermiņa attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai.

Ķemeru NP Ceļotāju dienā - LIFE 25 gadu jubilejai veltītas aktivitātes

Popularizējot atpūtu dabā, 6. maijā Ķemeru Nacionālajā parkā norisinājās ikgadējā Ceļotāju diena. Šogad tā veltīta Ķemeru NP 20 gadu jubilejai un Eiropas Savienības (ES) nozīmīgākās vides un klimata aizsardzības programmas – LIFE 25 gadskārtai.

Atzīmējot LIFE programmas 25. jubileju, pasākuma apmeklētājiem tika piedāvātas vairākas iespējas redzēt, dzirdēt un izzināt to, kas paveikts dabas atjaunošanas un pētījumu jomā Latvijā. Šoreiz Ceļotāju dienas aktivitātes piedāvāja četri LIFE programmas projekti – [LIFE EKOSISTĒMU PAKALPOJUMI](#), [NAT-PROGRAMME](#), [HYDRO-PLAN](#) un [LIFE RESTORE](#).

Pie Lielā Ķemeru tīreļa laipas darbojās dabas izglītības darbnīca, piedāvājot izzināt, kas ir ekosistēmu pakalpojumi un, kādus labumus cilvēks gūst no dabas. Pieturvietā darbojās arī *Informācijas punkts*, kurā bija iegūstama informācija par LIFE programmu, Latvijā īstenotajiem projektiem un to sniegto ieguldījumu dabas aizsardzībā.

Projekta teritorijas

Projektu *HYDROPLAN* un *LIFE RESTORE* ekspertu vadībā varēja doties tematiskā pārgājienā, iepazīstot dabisku augsto purvu un norakta purva atjaunošanās procesus. Savukārt projekta *NAT-PROGRAMME* pārstāvji aicināja doties velobraucienā, apskatot atšķirīgas biotopu grupas un iepazīstot dažādas apsaimniekošanas metodes.

[FOTO GALERIJA](#)

LIFE programma ir Eiropas Komisijas finanšu instruments ilgtspējīgu un inovatīvu vides kvalitātes un klimata pārmaiņu veikšanai. Kopš 1992. gada LIFE programma ir atbalstījusi vairāk nekā 4306 projektus visā Eiropā un plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam vides aizsardzībā investējusi ap 3,4 miljardiem eiro.

Plašāk par LIFE programmas jubileju lasāms [šeit](#).

25 years of EU supporting Nature, Environment and Climate Action through **LIFE**

Projekta talka Eiropas Savienības "Zaļās nedēļas" ietvaros

30. maijā pateicoties aktīviem talciniekiem Saulkrastos veikti kāpu stiprināšanas darbi Eiropas Savienības kampaņas *EU GREEN WEEK* ietvaros.

Laiku no 29. maija līdz 2. jūnijam Eiropas Komisija pasludinājusi par *Zaļo nedēļu*. Kampaņas ietvaros projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" pārstāvji kopīgi ar Pasaules Dabas Fondu Saulkrastu kāpās rīkoja talku *zaļo risinājumu* demonstrēšanai un pielietošanai praksē.

Saulkrastos kāpas ir pakļautas gan viļņu un vēja iedarbībai, gan lielai atpūtnieku slodzei. Saulainās vasaras dienās te ierodas aptuveni 2000-3000 atpūtnieku dienā. Kāpas tiek stipri nostaigātas un pašas nespēj kvalitatīvi atjaunoties. Tāpēc talkas laikā veikta kāpu graudzāļu stādījumu un kārkļu pinumu veidošana, lai veicinātu piekrastes kāpu atjaunošanos. Ar augiem klātu kāpu barjera pasargā krastu no izskalošanas vētru laikā, savukārt pinumi aiztur smiltis un virza apmeklētāju plūsmas tā, lai kāpas varētu sekmīgi atjaunoties. [FOTO GALERIJA](#)

Talkas dalībnieku vidū bija piekrastes pašvaldību un vides nozares pārstāvji, kas ikdienā organizē dažādas talku aktivitātes. Talka kalpoja par ekspertu pieredzes apmaiņu.

Šāda piekrastes apsaimniekošanas metode pielietota arī citviet Latvijā - Ventpils un Engures piekrastē, kā arī Lietuvā – Kuršu kāpā un ir atzīta par vienu no ieteicamajām priekškāpu atjaunošanas metodēm.

Projekta teritorijas

Šī gada *Zaļās nedēļas* tēma bija *"Green jobs for a greener future"*. Informāciju par aktivitātēm citviet Eiropā var atrast interneta vietnē <http://www.eugreenweek.eu> un sociālajos tīklos Facebook un Twitter, izmantojot tēmturi #EUGreenWeek.

ZALĀS" DARBA VIETAS
zaļai nākotnei
#EUGreenWeek > 2017. gada maijs - jūnijs.
Partner Event

Zaļās nedēļas kampaņu organizēja Eiropas Komisijas Vides ģenerāldirektorāts. Šī gada kampaņa fokusējās uz jaunu un inovatīvu *zaļo* paņēmieni apguvi, ieviešanu un popularizēšanu visā Eiropā, tādējādi sekmējot ekonomiski un sociāli ilgtspējīgu izaugsmi dažādās jomās.

Plašāka informācija par *Saulkrastos* ieteicamajiem zaļajiem apsaimniekošanas risinājumiem skatāma projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" mājas lapā, sadaļā **"Vides dizaina objekti Saulkrastos"**. Skatīt dokumentu **"Pilotteritorijas koncepcija"**.

Frīdas un Freda jaunumi Saulkrastos

2016. gada septembra beigās atklātie **vides dizaina objekti Saulkrastos pie Baltās kāpas** veiksmīgi iedzīvojušies, guvuši atzinību un gaida arvien jaunus apmeklētājus.

Saulkrastos tapušie objekti pieteikti vides iniciatīvai "100 darbi Latvijai". Iniciatīvas autors ir Latvijas pašvaldību dibināts atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums ZAAO un tās mērķis ir, tuvojoties Latvijas 100gadei, apkopot pozitīvus un ievērojamus darbus, kas padarījuši kādu Latvijas daļu sakoptāku, skaistāku un pievilcīgāku.

100
DARBI
LATVIJAI

Visi vides iniciatīvai pieteikti darbi apskatāmi **šeit**.

Tuvojoties vasaras sezonai, apmeklētāju skaits teritorijā ar katru dienu palielinās. Gada laikā pie Baltās kāpas jau viesojušies 175 869 apmeklētāji.

Līdz ar pavasara dvesmām īpaši noderīgs ir Dabas dizaina parkā mītošās ēzu mammas Frīdas ieteikums – *"Netrokšņo!"*. Tas dod iespēju vērigāk ieklausīties dabas atmošanās procesos un pievērst uzmanību arī vizuālajām izmaiņām dabā. Savukārt objekts *"Ieklausies dabā"* ļauj klausīties jūras un citu dabas skaņu niansēs, kas pavasarī līdz ar vējiem ir daudz izteiktākas kā citos gadalaikos.

Baltā kāpa līdzīgi kā tās stilizētais siluets, kas attēlots vides objektā *"leejas vārti"*, vējainākus mēnešus ir pārziemojusi sekmīgi un dabas ietekme šoziem stāvkrastam nav radījusi būtiskus bojājumus. Par saudzīgu attieksmi pret dabu apmeklētājiem atgādinās zaķis Fredis sakot: *"Nepiesārņo dabu!"*, bet vides objekts *"Nenovirzies no takas"* atgādinās par mazajiem draugiem – kukaiņiem.

Gājiens gar vides objektiem var turpināties tālāk, dodoties pa *Saulrieta taku*, kas aizvedīs pastaigā pa priežu mežu klātām kāpām līdz pat Pēterupei.

Projekta teritorijas

Latvijā notikusi pirmā ekosistēmu pakalpojumu platformas tikšanās

17. janvārī Eiropas Savienības mājā norisinājās pirmais diskusiju forums “Sadarbība un pieredzes apmaiņa ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanā Latvijā”.

Forums vienkopus pulcināja zinātniekus un praktiķus no valsts un nevalstiskā sektora. Forumā mērķis bija aizsākt visaptverošu diskusiju par ekosistēmu pakalpojumu kartēšanas un novērtēšanas pieejas izmantošanu Latvijā un dalīties pieredzē līdzšinējos centienos, lai radītu mērķtiecīgāku un kvalitatīvāku ekosistēmu pakalpojumu pieejas integrēšanu Latvijas attīstības politikas plānošanā.

Diskusiju organizēja pārstāvji no LIFE programmas projektiem [LIFE Viva Grass](#) un [LIFE Ekosistēmu pakalpojumi](#), kā arī no Horizon 2020 programmas projekta [ESMERALDA](#).

Pasākuma dalībnieki atzina, ka šī tikšanās ir pirmais solis, aizsākot visaptverošas diskusijas par ekosistēmu pakalpojumu pieejas ieviešanu Latvijā. Nākamais solis būtu apzināt iestādes un institūcijas, kas ir ieinteresētas ekosistēmu pakalpojumu pieejas izmantošanā. Būtu nepieciešams veidot šo ieinteresēto pušu sadarbības tīklu.

Galvenās forumā izskanējušās atziņas:

- Nākotnē būtu jāattīsta virziens, kur ekosistēmu pakalpojumu novērtēšana notiek caur integrētu pieeju, iekļaujot gan biofizikālo, gan sociālo, gan ekonomisko vērtējumu, tā sniedzot visaptverošus rezultātus ekosistēmu saglabāšanas jomā.
- Rūpīgi jāizvēlas ekosistēmu pakalpojumu pētniecības instrumenti un metodes. Tāpat būtiski ir izvēlēties un precīzi definēt izmantotos indikatorus ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanai.
- Vajadzīga turpmāka pieredzes un informācijas apmaiņa par ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanas pētījumiem Latvijā. To rezultāti būtu jāapkopo vienuviet, lai tos plašāk izmantotu dažādu politiku veidošanā.
- Nepieciešams rast saprotamu veidu, kā skaidrot sabiedrībai ekosistēmu pakalpojumu nozīmi cilvēka labklājības veidošanā.
- Latvijas vides politikas nozarē ir vajadzīgi uz sociālekonomiskiem aprēķiniem balstīti lēmumi. Tieši tāpēc ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanas joma ir tik būtiska, jo Latvija šobrīd arvien aktīvāk sevi piesaka arī starptautiskās platformās.

PREZENTĀCIJAS

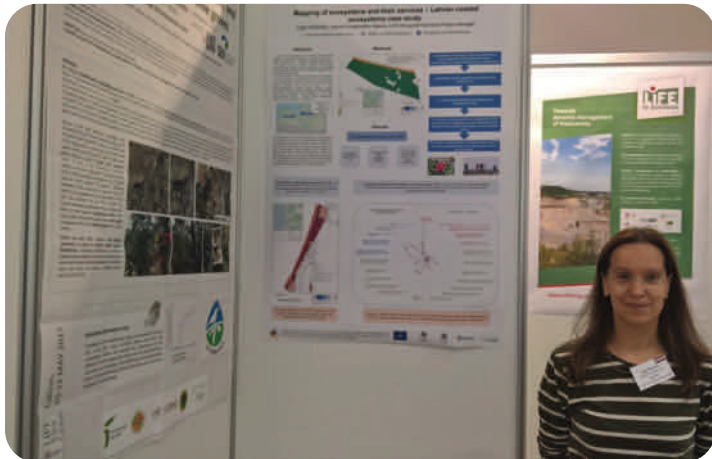
FOTO GALERIJA

Pasākums norisinājās ar Eiropas Savienības “Horizon 2020” izpētes un inovācijas programmas, LIFE finanšu instrumenta, un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas atbalstu.

LIFE programmas starptautiskās platformas sanāksme Tallinā

No 10. līdz 12. maijam Tallinā norisinājās LIFE programmas platformas tikšanās "Ekosistēmu pakalpojumu koncepta piemērošana praktisko lēmumu pieņemšanai", kurā piedalījās arī projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" pārstāves.

Platformas tikšanās rīkota ar mērķi veicināt pieredzes apmaiņu starp LIFE projektiem un speciālistiem, kas darbojas ekosistēmu pakalpojumu jomā.

Tikšanos apmeklēja 49 LIFE projektu pārstāvji, pētnieki, zinātnieki un eksperti kopumā no 16 Eiropas Savienības valstīm.

Šādas aktuālām tēmām veltītas kopējas sanāksmes tiek organizētas, lai pilnveidotu vides, dabas un klimata politikas mērķus un uzdevumus, un balstītu tos uz praktiskā pieredzē iegūtajām atziņām.

Sanāksmes pirmajā dienā galvenā uzmanība tika pievērsta ekosistēmu pakalpojumu koncepta izmantojumam Eiropas Savienībā un tam, kā ES dalībvalstu nacionālajās politikās ietvert ekosistēmu pakalpojumu novērtējumus.

Otrajā dienā dalībnieki tikās 3 tematiskās darba grupās, kurās diskutēja par ekosistēmu pakalpojumu kartēšanu, novērtēšanu un to lomu lēmumu pieņemšanā. Dienas izskaņā tika diskutēts par risinājumiem un iespējām plašāk izmantot ekosistēmu sniegto pakalpojumu novērtēšanas rezultātus dažādu sektoru politikās un to ieviešanā.

Noslēdzošajā dienā dalībnieki piedalījās izziņas braucienos, iepazīstot ekosistēmu pakalpojumus gan urbānā vidē, gan dabā – Lahemā nacionālajā parkā.

[Projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" prezentācija](#)

[Projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" stenda referāts](#)

Visi sanāksmes materiāli un prezentācijas pieejami [šeit](#).

Ekosistēmu e-ziņotājs izstrādāts ar Eiropas Savienības LIFE+ programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijas (LVAFA) finansiālu atbalstu projekta LIFE13 ENV/LV/000839 "Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā" (LIFE Ekosistēmu pakalpojumi/ LIFE EcosystemServices) ietvaros.

<http://ekosistemas.daba.gov.lv>

Twitter: @EkosistemasLv

Facebook.com/ekosistemas

Kontaktinformācija

Projekta sabiedrisko attiecību speciāliste Rita Arāja

E-pasts: rita.araja@daba.gov.lv

Tel. 28262608

© Dabas aizsardzības pārvalde 2017

Teksts: Rita Arāja

Fotogrāfijas no projekta "LIFE Ekosistēmu pakalpojumi" arhīva

Datorgrafika: G.Kaminskis un SIA Green Print

Globāli